

Załącznik do uchwały nr XXXII/220/2009

Rady Miejskiej Gminy Skoki

z dnia 16 czerwca 2009 r.



**PROGRAM
USUWANIA AZBESTU
I
WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
DLA
MIASTA I GMINY SKOKI**

Wykonał:

Krzysztof Mańka

Skoki, kwiecień 2009

Spis treści:

1.	WSTĘP	2
2.	MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE I PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	5
3.	CHARAKTERYSTYKA, WŁAŚCIWOŚCI I ZASTOSOWANIE AZBESTU	7
4.	CHARAKTERYSTYKA GMINY SKOKI	13
5.	PRZEPISY I PROCEDURY W ZAKRESIE POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	14
6.	KIERUNKI DZIAŁAŃ GMINY: POMOC FINANSOWA I EDUKACJA EKOLOGICZNA	35
7.	HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	41
8.	ZASADY FINANSOWANIA ODBIORU, TRANSPORTU I UTYLIZACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	43
9.	PODSUMOWANIE	46
10.	SPIS TABEL, RYCIN ORAZ WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	47

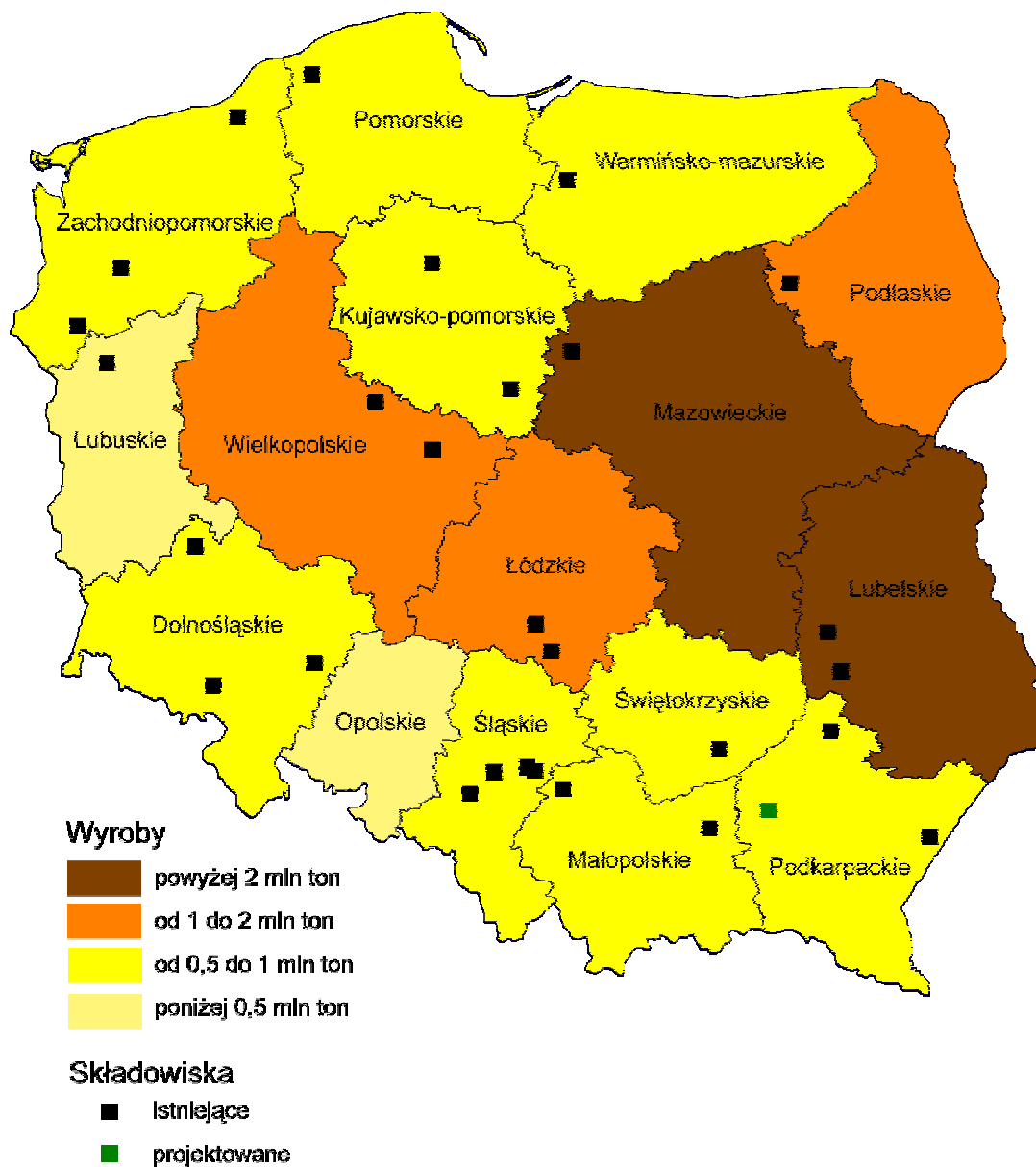
1. Wstęp

14 maja 2002 roku Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła uchwałę „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Program ten został przyjęty w wyniku wcześniejszych prac, m.in.:

- § przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 roku – w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została wezwana m.in. do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski
- § realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r., Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, oraz z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793) oraz odpowiednich przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Głównymi celami Krajowego programu usuwania azbestu są:

1. oczyszczanie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
2. wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
3. sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym czasie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.



Ryc. 1 Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest i składowisk odpadów zawierających azbest w układzie wojewódzkim

Mapa. Źródło: Raport z realizacji „Krajowego planu usuwania wyrobów zawierających azbest” (2008)

W związku z tym, że usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest zadaniem długotrwałym zarówno ze względów finansowych jak i organizacyjnych założono,

że azbest powinien zostać wyeliminowany na terytorium Polski do 2032 roku. Zadanie likwidacji zagrożenia wynikającego z obecności wyrobów zawierających azbest na terenie naszego kraju zostało powierzone nie tylko urzędom na szczeblu centralnym, ale również terytorialnym.

Aby to założenie powiodło się konieczne jest w pierwszej kolejności dokonanie szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz sporządzenie programów usuwania azbestu dla gmin i powiatów. Inwentaryzacja jest pierwszym i podstawowym krokiem, który leży u podstaw wszystkich innych działań. Ponadto Plan gospodarki odpadami dla miasta i gminy Skoki z 2006 roku zakłada zaprojektowanie i uchwalenie programu usuwania azbestu na terenie miasta i gminy Skoki.

Biorąc powyższe pod uwagę sporządzono dokument „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Skoki” (zwany dalej Programem). Ma on na celu wskazanie działań związanych z eliminacją wyrobów z terenu gminy Skoki.

Dokument stawia sobie następujące cele szczegółowe:

- ü przedstawienie zagrożeń spowodowanych użytkowaniem wyrobów azbestowych,
- ü omówienie przepisów i procedur związanych z bezpiecznym użytkowaniem oraz usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- ü wskazanie kierunków działań, które należy podjąć, aby wyeliminować wyroby azbestowe,
- ü przedstawienie harmonogramu tych działań.

2. Materiały źródłowe i podstawa prawna programu

Regulacje ustawowe

- 1) Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 3, poz. 20 z 2004 roku ze zmianami)
- 2) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. 2007 nr 39, poz. 251 z 2007 roku ze zmianami)
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska (Dz. U. nr 25 poz. 150 z 2008 roku ze zmianami)
- 4) Ustawa z dnia 28 października 2002 roku o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2002 nr 199, poz. 1671)

Akty wykonawcze

- 1) Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest
- 2) Dz. U. 2003 nr 1 poz. 12 – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu
- 3) Dz. U. 2005 nr 216 poz. 1824 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów
- 4) Dz. U. 2003 nr 192 poz. 1876 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest
- 5) Dz. U. 2005 nr 260 poz. 2181 – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji

Materiały źródłowe

- 1) Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. 2003. Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

- 2) Ministerstwo Gospodarki. 2006. Gminny plan usuwania wyrobów zawierających azbest. Gliwice.
- 3) Ministerstwo Gospodarki. 2008. Poradnik dla użytkowników wyrobów azbestowych. Warszawa.
- 4) Ministerstwo Gospodarki. 2006. Poradnik stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest.
- 5) Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej. 2002. Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski.
- 6) Ministerstwo Gospodarki. 2008 Raport z realizacji Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski
- 7) Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Skoki. 2004.
- 8) Urząd Miasta i Gminy w Skokach.
- 9) Starostwo Powiatowe w Wągrowcu.
- 10) www.mg.gov.pl .
- 11) www.bazaazbestowa.pl .

,

3. CHARAKTERYSTYKA, WŁAŚCIWOŚCI I ZASTOSOWANIE AZBESTU

Azbest od dawna wykorzystywany był jako cenny surowiec do wyrobu wielu produktów. Najstarsze, dobrze udokumentowane zastosowanie azbestu pochodzi z przed 4500 lat, kiedy mieszkańcy z terenów współczesnej Finlandii dodawali azbest do gliny podczas wyrobu garnków.

W Europie azbest wydobywano, co najmniej od wczesnego średniowiecza na terenach współczesnej Francji, Włoch, Hiszpanii, Portugalii, Czech, Finlandii, Szwajcarii. Obecnie kopalnie te są nieczynne. W dalszym ciągu, na dużą skalę, azbest wydobywany jest w Kanadzie, na południu Afryki i w Chinach.

W Polsce azbest nie występuje. Z uwagi na właściwości użytkowe azbestu i stosunkowo niską cenę, jego szerokie zastosowanie miało miejsce, niemal wszędzie przez okres ostatnich 100 lat. Także i na terenie Polski azbest stosowany był w produkcji wielu wyrobów przemysłowych, a przede wszystkim do produkcji materiałów budowlanych.

W naszym kraju głównym ilościowo produktem zawierającym azbest są wyroby azbestowo-cementowe, a przede wszystkim płaskie i faliste płyty dachowe i elewacyjne.

Szacuje się, że na dachach i elewacjach wciąż znajduje się przeszło miliard dwieście milionów m² tych płyt, co stanowi od około 1,4 miliona [Mg].

Ogólna charakterystyka

Azbesty, niezależnie od różnic w składzie chemicznym i różnic wynikających z budowy krystalicznej są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie. Ich występowanie jest dość powszechne, ale tylko w niewielu miejscach kuli ziemskiej azbest był (i niekiedy jeszcze jest) eksploatowany na skalę przemysłową.

Pod względem mineralogicznym rozróżnia się dwie grupy azbestów: grupę **serpentynów** (chryzotyli) i grupę azbestów **amfibolowych**.

• do grupy **serpentynów** należy tylko jedna odmiana azbestu, azbest **chryzotylowy**, wydobywany i stosowany w największych ilościach.

• w grupie azbestów **amfibolowych** praktyczne znaczenie mają dwie odmiany: azbest **amozytowy** i **krokidolitowy**. W niewielkich ilościach stosowany był **antofilit** do produkcji filtrów z uwagi na wyjątkowo dużą odporność chemiczną.

Chemicznie azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu zawierającymi różne pierwiastki albo jako podstawienia magnezu albo jako roztwory stałe, co ilustrują poniższe wzory chemiczne:

Chryzotyl $Mg_6 [(OH)_8Si_4O_{10}]$

Krokidolit (riebeckit) $Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Amozyt (gruneryt) $(Fe,Mg)_7 [(OH)Si_4O_{11}]_2$

Antofyllit $(Mg, Fe)_7 [(OH)Si_4O_{11}]_2$

Tremolit $Ca_2Mg_5 [(OH)Si_4O_{11}]_2$

Grubość pojedynczych kryształów azbestu względem innych włókien ilustruje poniższa tabela.

Lp	Włókno	Średnica włókna [nm]
1	włókno łykowe (len)	12 000 – 80 000
2	bawełna	10 000 – 25 000
3	wełna	2000 – 50 000
4	włos ludzki	ok. 38 000
5	nylon	1 000 – 9 000
6	włókno szklane (cienkie)	1 000 – 7 000
7	włókno mineralne	3 000 – 9 000
8	azbest chryzotylowy	15 – 42
9	azbest amfibolowy	100 – 300

1 mm = 1000 μm

1 μm = 1000 nm

Tab. 1 Grubość wybranych włókien organicznych i nieorganicznych

Obserwowane makroskopowo włókna azbestu są w istocie wiązkami zbudowanymi z dużej liczby (zazwyczaj wielu tysięcy a często dziesiątek tysięcy) włókien elementarnych. W tych wiązkach pojedyncze kryształy azbestu są obrazowo mówiąc w różnym stopniu „sklejone”. Najczęściej substancją spajającą kryształy azbestu jest węglan wapniowy. Jego obecność sprawia, że rozwłóknianie (pocienianie wiązek) jest utrudnione i włókna stają się sztywne. Taki azbest w handlowej nomenklaturze nazywany jest twardym.

Najczęściej – w znaczącej większości azbest **chryzotylowy** stosowano do produkcji płyt azbestowo-cementowych.

Do azbestu chryzotylowego dodawano kilka procent azbestu **krocidolitowego** nazywanego azbestem niebieskim. Tak postępowano podczas produkcji rur azbestowo-cementowych.

Podkreślić należy, że obie te odmiany – azbest **krocidolitowy i amozytowy** uważane są za groźniejsze dla zdrowia ludzi niż azbest **chryzotylowy**.

Zastosowanie azbestu w Polsce

Jak już wspomniano szerokie zastosowanie azbestu w stosunkowo dużych ilościach nastąpiło w okresie XX wieku. Azbest stosowany był w produkcji wielu wyrobów przemysłowych, lecz przede wszystkim, (co najmniej około 80% zużycia azbestu) do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także, w mniejszych ilościach do produkcji rur, rozmaitych kształtek do kanałów wentylacyjnych, instalacyjnych i innych. Jeszcze mniej azbestu zużywano do produkcji tekstyliów, mas ogniotrwałych, mas uszczelniających i innych. Szacuje się, że po 1945 roku do Polski importowano **dwa miliony [Mg] azbestu**.

W Polsce azbest stosowano w produkcji następujących grup wyrobów:

- Ø wyroby azbestowo-cementowe [AC] -pokrycia dachowe,
- Ø rury ciśnieniowe,
- Ø profile prostokątne stosowane w kanałach wentylacyjnych,
- Ø płyty i kształtki AC w wymiennikach ciepłych,
- Ø płyty elewacyjne AC,
- Ø kształtki elektrotechniczne (silniki elektryczne, wyłączniki, instalacje przemysłowe),
- Ø masy torkretowe i tzw. miękkie izolacje ognioochronne,
- Ø wyroby tekstylne z azbestu - sznury i maty,
- Ø specjalne uszczelki przemysłowe, wyłożenia antywibracyjne,
- Ø materiały i wykładziny cierne -sprzęgła i hamulce (obecnie wstępujące w starszych dźwigach i windach, niekiedy w sprzęgłach napędów przemysłowych),
- Ø masy ogniotrwałe, masy formierskie,
- Ø filtry przemysłowe,
- Ø izolacja cieplna.

Poniższy wykaz podaje dominujące ilościowo rodzaje wyrobów azbestowo-cementowych produkowanych w Polsce:

- § płyty płaskie prasowane tzw. szablony lub płyty „karo” (PN-66/B14040),
- § płyty faliste i gąsiorzy nie prasowane (PN-68/B-14041), nisko i wysokofaliste,
- § płyty płaskie prasowane okładzinowe (PN-70/B-14044),
- § rury bezciśnieniowe (kanalizacyjne) (PN-67/B-14753),
- § rury ciśnieniowe (PN-68/B-14750),
- § kształtki kanalizacyjne (PN-68/B-14752),
- § kształtki do przewodów wentylacyjnych (BN-73/8865-10),
- § płytki „PACE” oraz kształtki AC prasowane nieimpregnowane dla elektrotechniki (BN-67/6758-01, BN-70/6754-01),
- § zbiorniki na wodę,
- § osłony do kanałów spalinowych,
- § kształtki do wentylacji zewnętrznych,
- § kształtki do osłon rurociągów ciepłowniczych.

Pośród płyt płaskich najczęściej na dachach stosowano, zwłaszcza w południowej Polsce płyty typu „Karo” o wymiarach 400 × 400 mm i grubości 6 mm. Płyty te dzięki dodatkowemu zagęszczeniu w procesie prasowania cechują się mniejszą porowatością niż płyty faliste.

Różnica ta jest dość duża, co uwidacznia nasiąkliwością wynoszącą dla płyt „Karo” 16% podczas gdy nasiąkliwość płyt falistych wynosi 27%. Mała porowatość płyt prasowanych pozwala przypuszczać, że ich odporność na korozję będzie lepsza niż płyt nie prasowanych. Tak jest w istocie i świadczą za tym liczne obserwacje dachów po wielu latach eksploatacji.

Produkcja płyt azbestowo cementowych na ziemiach polskich rozpoczęła się w 1907 roku i trwała do roku 1998.

Szacuje się, że na dachach i elewacjach znajduje się przeszło 1 200 000 000m² płyt azbestowo-cementowych, co odpowiada 1 500 000 [Mg].

Produkcja została zakazana Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z tą ustawą w Polsce do 28 września 1998 roku została zakończona produkcja płyt azbestowo-cementowych.

Natomiast od 28 marca 1999 roku obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Poniższa tabela przedstawia zawartość azbestu w różnych wyrobach.

Lp	Asortyment produkcji	Udział azbestu w %
1	Płyty płaskie prasowane (szablony)	9,5 – 11,0
2	Płyty faliste o długości 1200 mm	11,0 – 12,5
3	Płyty faliste o długości 2400 mm	12,0 – 13,0
4	Rury a-c ciśnieniowe	17,0 – 18,0
5	Rury a-c bezciśnieniowe	14,0 – 16,0
6	Uszczelki	8,0 – 20,0
7	Sznury azbestowe	80,0 – 96,0

Tab. 2 Procentowa zawartość azbestu w różnych wyrobach

Azbest stosowano również w produkcji płyt izolacyjnych ognioodpornych. Produkcja takich płyt nie wyszła w Polsce poza skalę doświadczalną. Znaczne ilości takich płyt były importowane na potrzeby przemysłu stocznioowego. Nieznaczne ich ilości trafiły do budownictwa.

Degradacja powierzchni płyt azbestowo-cementowych eksploatowanych w długich okresach czasu, w różnych warunkach.

Trwałość, rozumiana jako długowieczność płyt azbestowo-cementowych jest przedmiotem otwartej dyskusji, a nawet kontrowersji. Nic dziwnego, trwałość płyt zależy przecież od intensywności działania różnych czynników. Można jednakże powiedzieć, że okres bezpiecznej eksploatacji płyt azbestowo-cementowych [AC] wynosi około 60 lat, dodając, że nawet po 60-u latach, w przeciętnych warunkach płyty AC nie ulegają degradacji, choć ich powierzchnia jest już uszkodzona oddziaływaniem korozyjnym.

Proces korozji powierzchni płyt AC można opisać identycznie jak korozję betonu; z jednym wyjątkiem – obecność włókien azbestu, będącym mikrozbrojeniem zapobiegającym złuszczeniu skorodowanych warstw.

Korozja płyt azbestowo-cementowych

Obserwowano w mikroskopie skaningowym powierzchnie płyt azbestowo-cementowych, eksploatowanych w różnych warunkach. Celem obserwacji była ocena ryzyka uwalniania się włókien azbestowych, odsłoniętych w wyniku korozji.

Korozja dotyczy tu zaczynu cementowego spajającego włókna, stanowiącego przeciętnie około 90 objętościowych i wagowych płyt. Ów zaczyn cementowy bywa nazywany matrycą cementową. W istocie matryca ta jest zbudowana z produktów reakcji cementu z wodą, a na powierzchni występują również produkty powstałe w trakcie korozji, zwłaszcza tzw. wtórny gips obserwowany w postaci igieł oraz węglan wapniowy.

Na wszystkich obserwowanych w mikroskopie próbkach płyt AC stwierdzono występowanie na ich powierzchni włókien azbestu. Jednakże ich powierzchnia często pokryta była, co najmniej resztkami produktów reakcji cementu z wodą. **Stwierdzono jednak, że największe ryzyko emisji azbestu stwarza łamanie płyt.** Wówczas do otoczenia uwalniają się szkodliwe włókna. Warto tu dodać, że łamanie płyt w stanie zawilgoconym ryzyko emisji zmniejsza.

Zabezpieczony azbest nie stanowi niebezpieczeństwa dla zdrowia, jednak uszkodzony (m.in. w wyniku każdej obróbki mechanicznej), może stać się przyczyną śmiertelnych chorób:

- ü pylicy azbestowej,
- ü raka płuc,
- ü międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej,
- ü innych zmian w płucach.

Im więcej włókien azbestowych wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Zachorować mogą nie tylko osoby, które miały długotrwały kontakt z azbestem w związku z wykonywaną pracą, ale również te, które oddychały powietrzem z włóknami azbestowymi przez krótki czas.

4. CHARAKTERYSTYKA GMINY SKOKI

Charakterystykę gminy Skoki szczegółowo przedstawiono w Planie Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Skoki (Rozdział II pkt. 2.0, str. 9 z 2004 roku) oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Skoki (Rozdział 2, str. 7 z 2005 roku), dlatego niniejszy opis dotyczy wyłącznie tematyki związanej z wyrobami zawierającymi azbest.

Dominującą formą występowania azbestu na terenie Miasta i Gminy Skoki są stosowane do pokryć dachowych płyty faliste azbestowo-cementowe, zarówno na budynkach mieszkalnych jak i gospodarczych. Większe skupiska pokryć występują głównie w gospodarstwach rolnych rozproszonych na terenie całej gminy. Gęstość zaludnienia w gminie Skoki wynosi 441 os/ km².

Nazwa gminy	Powierzchnia [km ²]	Ludność ogółem [tys.]	Ludność – kobiety [tys.]	Ludność – os/km ²
GMINA SKOKI	19,85	8753	4402	441

Tab. 3 Ludność i obszar gminy Skoki.

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Skokach (2009)

Stymulowanie wymiany pokryć dachowych poprzez dofinansowanie mieszkańcom odbioru, transportu i utylizacji spowoduje sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu całej gminy. Dzięki takim działaniom gmina Skoki z jednej strony zachowa naturalne bogactwo przyrodnicze, a z drugiej zapobiega powstawaniu „dzikich wysypisk” z odpadami zawierającymi azbest.

5. PRZEPISY I PROCEDURY W ZAKRESIE POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Sposób postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest reguluje szereg przepisów prawa: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz wydane na ich podstawie rozporządzenia wykonawcze.

Poniżej przedstawiono proponowane przez Ministerstwo Gospodarki procedury postępowania z wyrobami zawierającymi azbest (Źródło: www.mg.gov.pl).

GRUPA I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

GRUPA II. Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

GRUPA III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

GRUPA IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości lub stanu, charakteryzuje się tym, że znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne oceny w terminach wynikających z warunków poprzedniej oceny, tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- po roku, jeżeli przy poprzedniej ocenie ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz oceny właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego – w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej oceny.

Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest - informacje o wyrobach zawierających azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

- 1) jeden egzemplarz przedkłada w formie pisemnej wojewodzie;
- 2) drugi egzemplarz przechowuje przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informacje odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

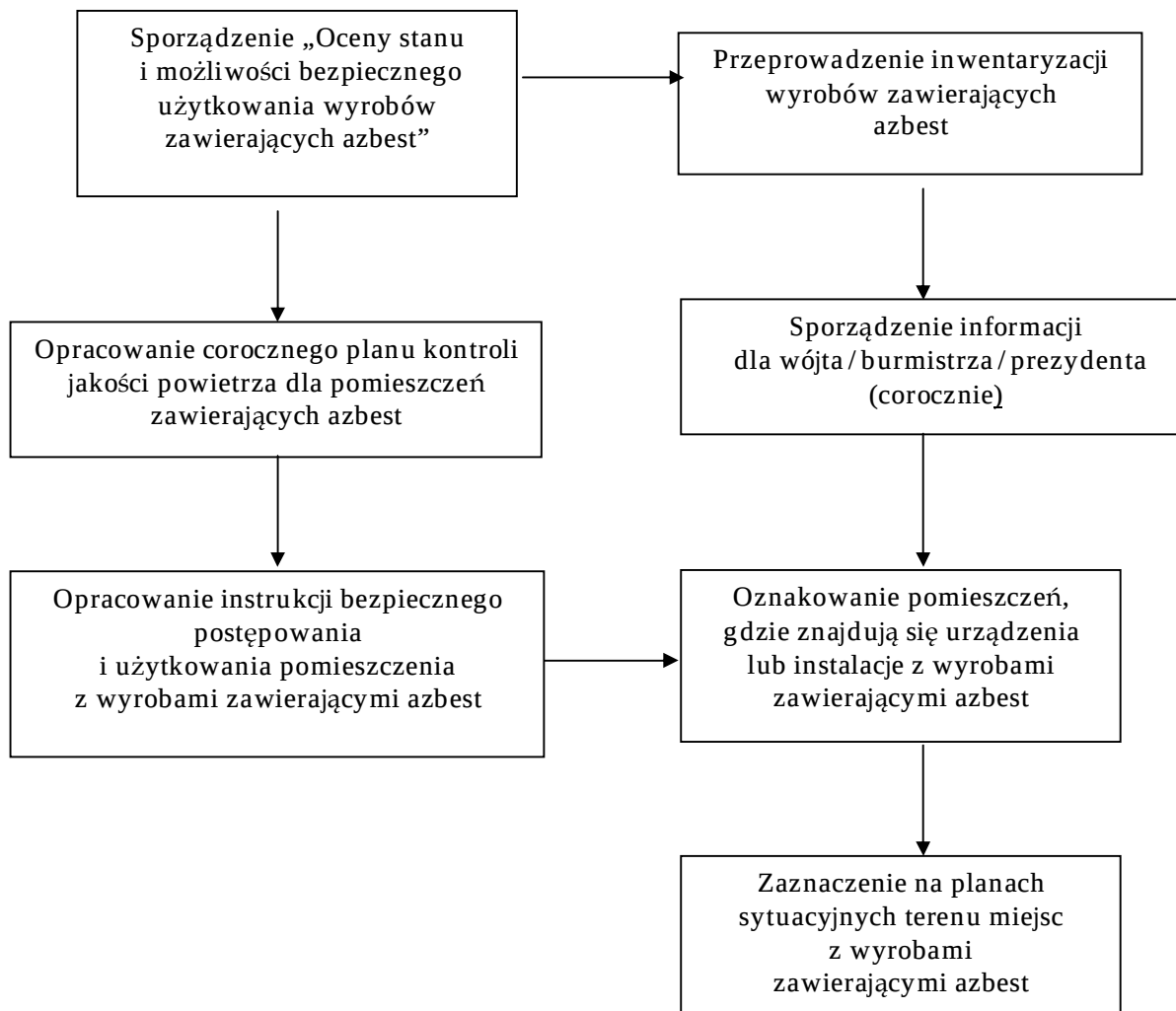
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu,
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”) lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura 1 – schemat graficzny



Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- sporządzaniu „Oceny...”,
- sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac – wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym – odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym – przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek dopełnienia wymogów wynikających z przepisów ustawy – Prawo budowlane, tj. uzyskania pozwolenia na budowę lub złożenia z odpowiednim wyprzedzeniem wniosku zgłoszenia robót budowlanych. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 7 ustawy – Prawo budowlane.

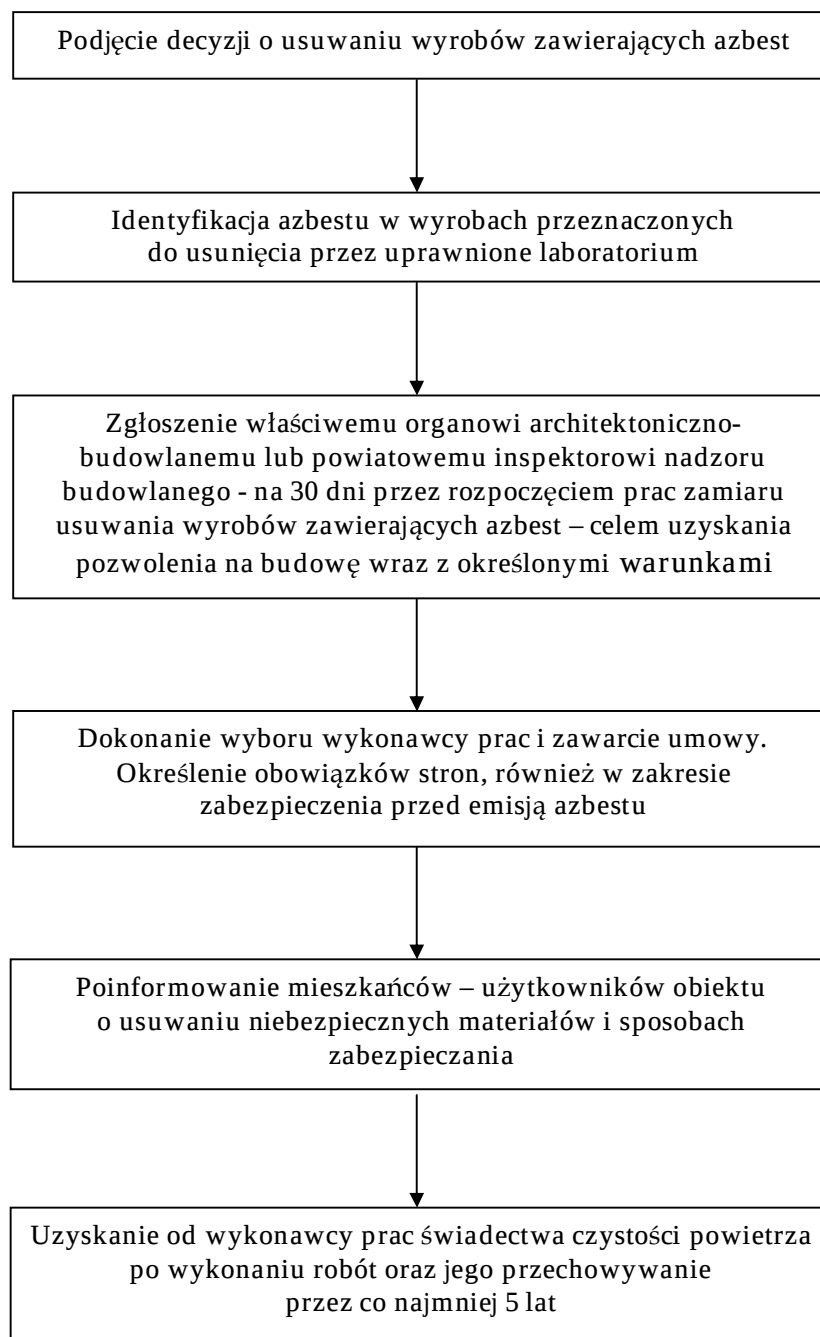
Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo budowlanych skutkuje – na podstawie ustawy - Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialnością prawną.

Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Procedura 2 – schemat graficzny



Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

W rozumieniu przepisów ustawy o odpadach (art. 3 ust. 3 pkt. 22) **wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba, że umowa o świadczeniu usługi stanowi inaczej**, a więc wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie, jest opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi i zawierającymi azbest zatwierdzonego przez właściwego, ze względu na miejsce wytwarzania odpadów, starostę.

W niektórych, określonych ustawą przypadkach, program zatwierdza wojewoda.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów,
- określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku,
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów niebezpiecznych.

Wytwórca odpadów (wytwarzający rocznie do 0,1 Mg odpadów niebezpiecznych) na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów lub zmianą tej działalności wpływającą na ilość lub rodzaj wytwarzanych odpadów lub sposobów

gospodarowania nimi, opracowuje i składa właściwemu wojewodzie lub staroście (w 4 egzemplarzach) informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania nimi.

Informacja powinna zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku,
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji. Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania,
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,
- aktualną „Ocenę stanu...”,
- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków,
- określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza,
- zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,
- charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, "plan bioz", obejmujący m.in.:

- informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,
- informacje o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia,
- informacje o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym: określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby,
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy,
- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwu wynikającemu z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, oraz przez upoważnione instytucje i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do:

- Ø zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych zabezpieczających pracowników w czasie trwania robót i oczyszczania terenu,
- Ø przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

- Ø karta ewidencji odpadu,
- Ø karta przekazania odpadu.

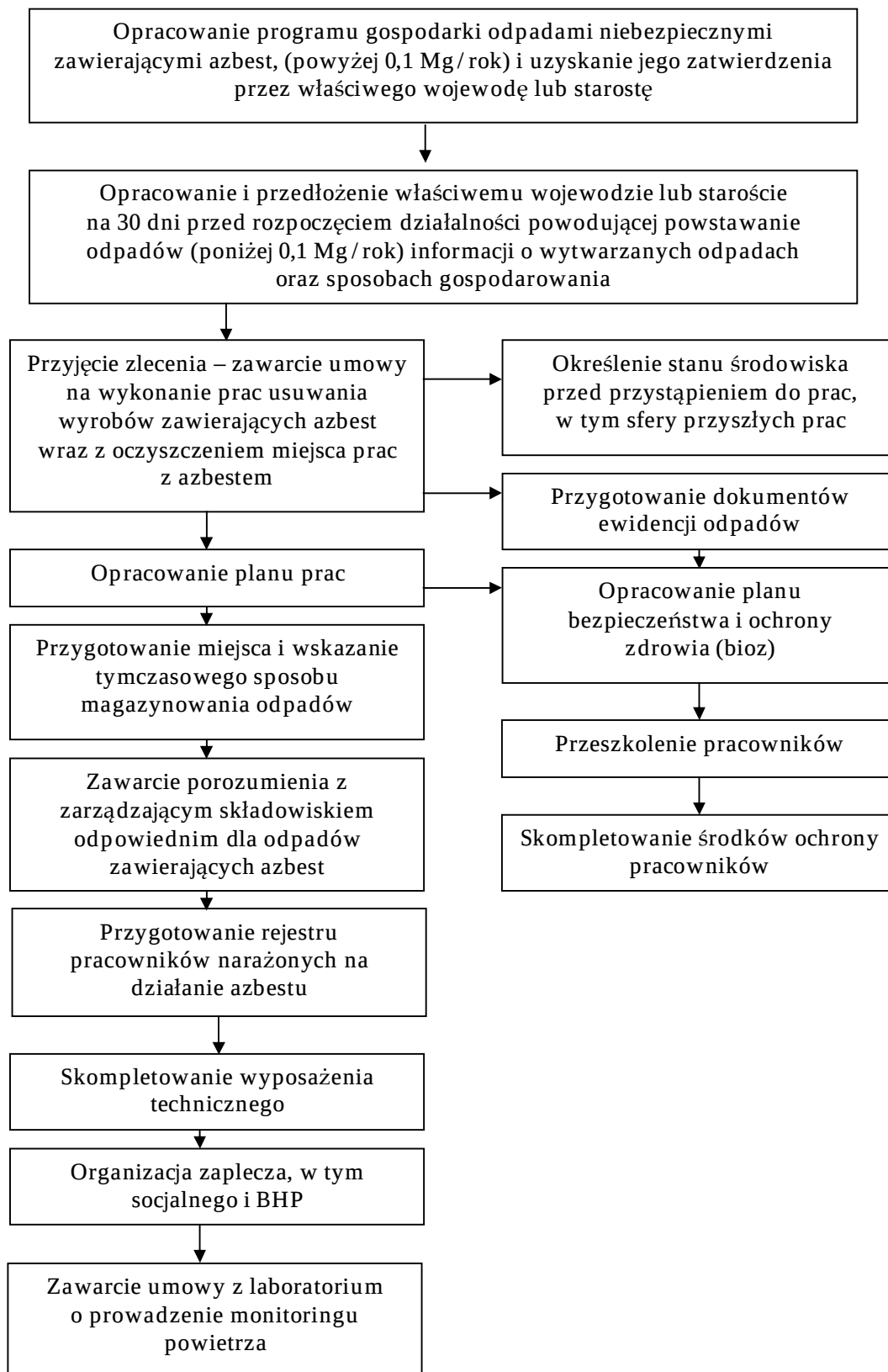
Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych,

narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza.

W planie prac – w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest – mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

Procedura 3 – schemat graficzny



Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na wstępie należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół – przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczne odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie Azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie Azbestem krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- Ø nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- Ø demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- Ø odspajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,
- Ø prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,
- Ø po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,
- Ø codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99,99% lub na mokro).

Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg/m^3 , (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m.in.:

- komory dekontaminacyjne (śluz) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu,
- zaostrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej,
- inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą).

Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folię. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalane przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych.

Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

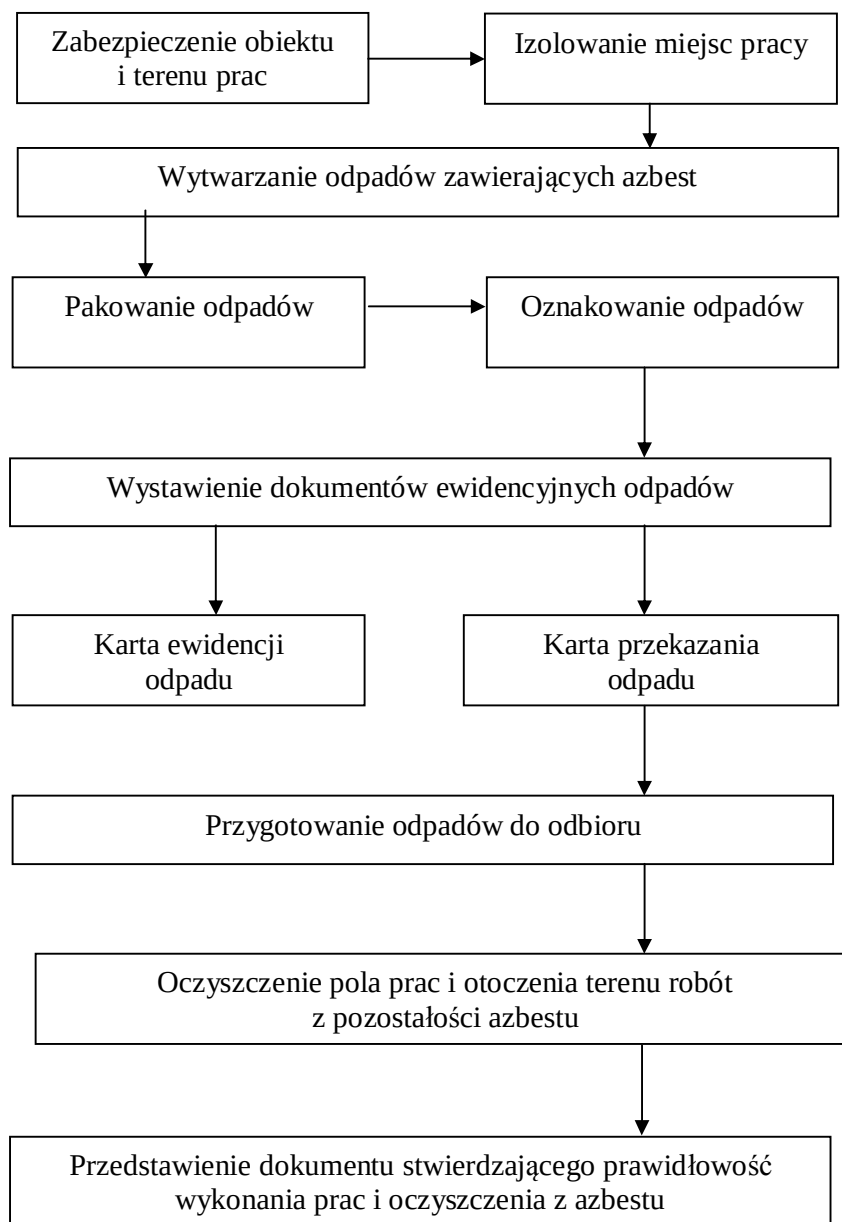
- kartę ewidencji odpadu,
- kartę przekazania odpadów.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych – wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu.

Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno wentylacyjnych z wysokoskutecznym filtrem (99,99%) lub na mokro.

Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucje.

Procedura 4 – schemat graficzny



Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania poczynszyszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady – aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta. Właściwym starostą do wydania zezwolenia na transport odpadów jest starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów powinien zawierać:

- ü wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia, zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- ü oznaczenie obszaru prowadzenia działalności,
- ü wskazanie sposobu i środków transportu odpadów,
- ü przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie transportu odpadów,
- ü przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. Wytwórca odpadów, który transportuje wytworzone przez siebie odpady jest zwolniony z obowiązku uzyskania decyzji na transport odpadów. W każdym innym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zlecający usługę transportu odpadów jest obowiązany wskazać prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów miejsce odbioru odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć te odpady. Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany dostarczyć te odpady do posiadacza odpadów, który został mu wskazany przez zlecającego usługę.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę odpadów.

Do obowiązków prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu kształcącego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie litera „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełna nazwę,
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość przewożonych odpadów,
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać – poza prawem jazdy – zaświadczenie ADR ukończenia kursu kształcącego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności.

Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych.

Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

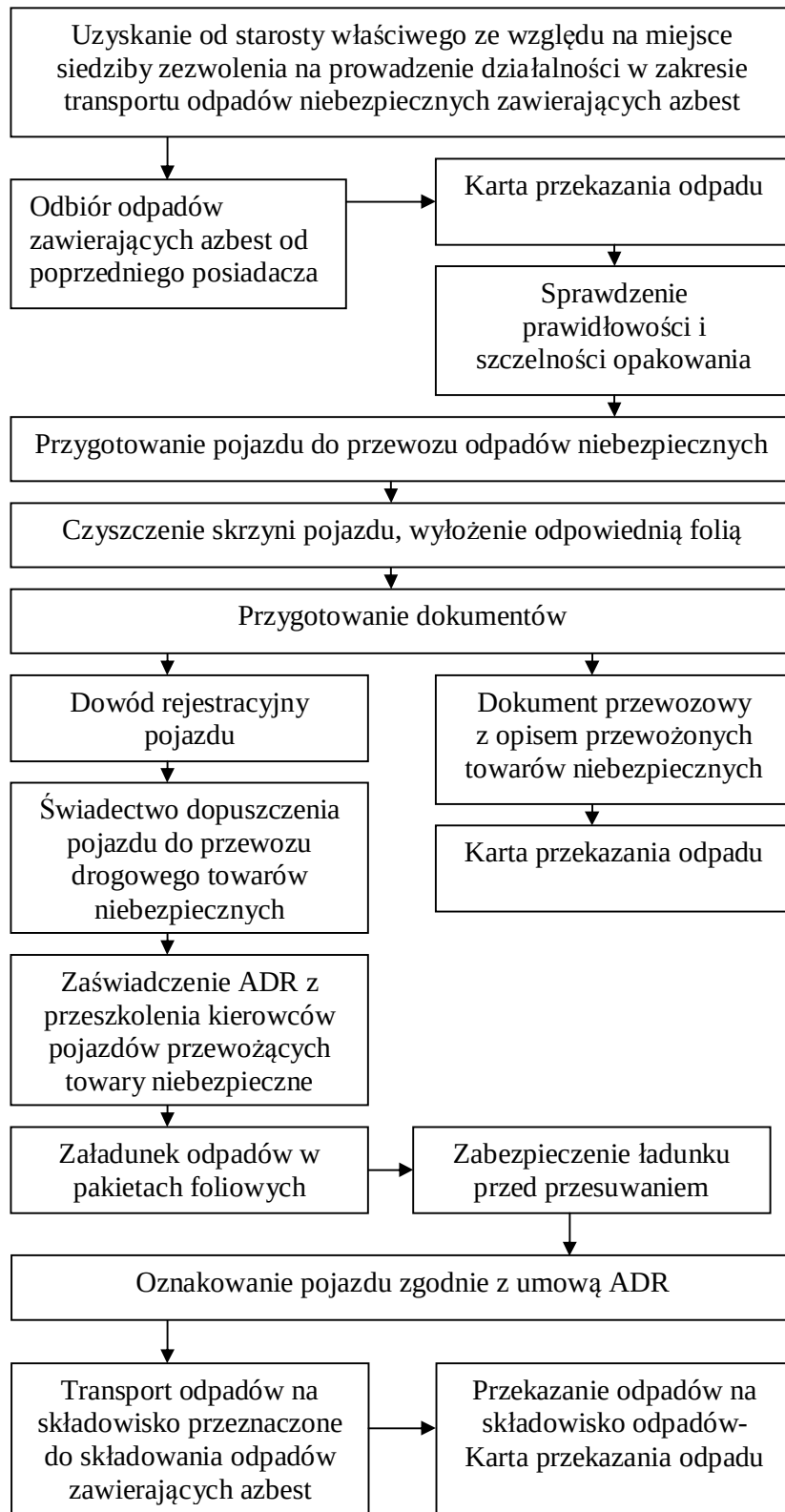
Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) nie stanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu big-bag) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika.

Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem.

Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

Procedura 5 – schemat graficzny



Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub na wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania poczynsz od przyjęcia partii odpadów na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

- przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko,
- sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko,
- składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska,
- zapewnienie deponowania odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia opakowań odpadów,
- wykorzystywanie racjonalnie pojemności eksploatacyjnej składowiska.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Instrukcje eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami i m.in. obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

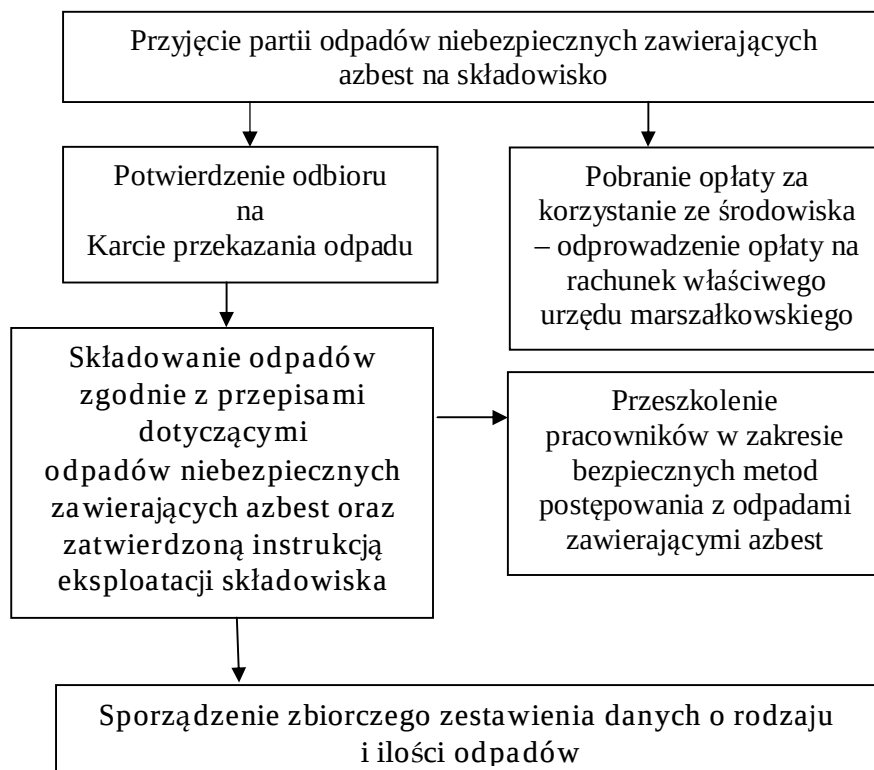
Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy pomocy urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5cm. Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów. Dla składowisk odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01* i 17 06 05* nie stosuje się rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów.

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części. Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji wojewoda po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Procedura 6 – schemat graficzny



6. Kierunki działań gminy Skoki: pomoc finansowa i edukacja ekologiczna

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 roku w *sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest* (Dz. U. z 2003 Nr 192, poz. 1876), Burmistrz Miasta i Gminy Skoki prowadzi ewidencję wyrobów zawierających azbest w miejscu ich wykorzystania. Przedmiotowe informacje pochodzą od osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami.

Na podstawie prowadzonej w/w inwentaryzacji sporządzono poniższy wykaz ilościowy wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Skoki.

Lp	Miejscowość	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]*
1	Miasto Skoki	7568	110
2	Bliżyce	5317	77
3	Brzeźno	1744	25
4	Budziszewice	3730	54
5	Chociszewo	1146,5	17
6	Dzwonowo	585	8
7	Dzwonowo Leśne	830	12
8	Glinno	448	6
9	Grzybowice	2840	41
10	Grzybowo	4038	59
11	Jabłkowo	2954	43
12	Jagniewice	550	8
13	Kakulin	10541	153
14	Kuszewo	6416	93
15	Lechlin	5834	85
16	Lechlinek	2276	33
17	Łosiniec	10593	154
18	Miączynek	260	4
19	Nadmłyn	1698	25
20	Niedźwiedziny	1792	26
21	Pawłowo Skockie	1955	28
22	Potrzeznowo	18577	269
23	Rackowo	2171	31

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

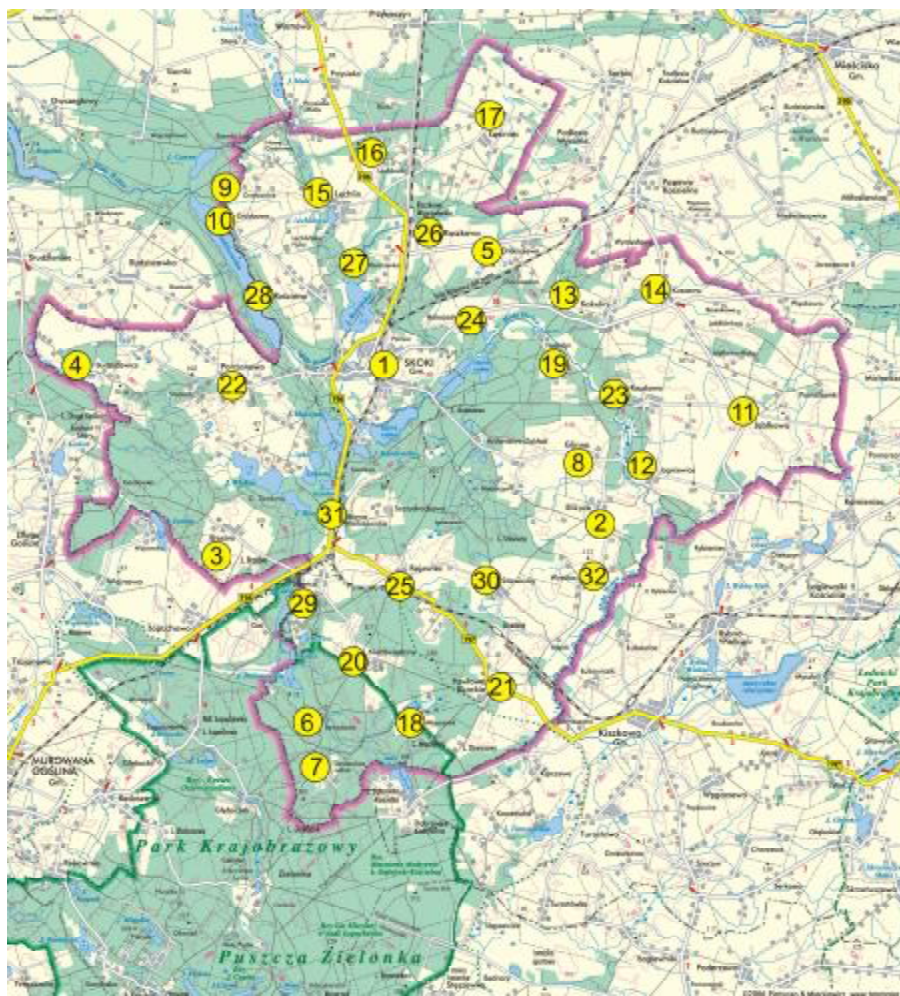
24	Rakojady	738	11
25	Rejowiec	2072	30
26	Roszkowo	2067	30
27	Roszkówko	2902	42
28	Rościnno	3712	54
29	Sławica	2780	40
30	Stawiany	740	11
31	Szczodrochowo	110	2
32	Wysoka	3010	44
RAZEM		111994,5	1 624

waga jednego metra² - 0,0145 [Mg]

Tab. 4 Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Skoki.

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Skokach (2009)

Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach przedstawiono na poniższej mapie topograficznej gminy Skoki.



Ryc. 2 Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Skoki

Przyjmując średni koszt unieszkodliwienia (odbiór, transport i utylizacja na składowisku) 1 [Mg] wyrobu zawierającego azbest eternitu, wynoszący szacunkowo 700,00 PLN, całkowity koszt odbioru zinventaryzowanych wyrobów należących do osób fizycznych wyniósłby 1 136 800 PLN.

Na podstawie danych zawartych w Tab. 4, można stwierdzić, iż niezbędnym będzie podjęcie działań z zakresu udzielenia pomocy mieszkańcom gminy Skoki w usunięciu (odbiór, transport i utylizacja), odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Nadmienić należy, że najpilniej powinny być usunięte pokrycia dachowe uszkodzone oraz zdemontowane, które przede wszystkim zagrażają zdrowiu ludzi oraz środowisku.

Podmioty zajmujące się usuwaniem odpadów azbestowych

Na terenie Powiatu Wągrowieckiego są 33 podmioty gospodarcze uprawnione do usuwania wyrobów zawierających azbest. Wykaz podmiotów stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego Programu.

Wszystkie podmioty posiadają decyzje zatwierdzające programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi na terenie Powiatu Wągrowieckiego. W decyzjach tych określono dopuszczalne zgłoszone we wnioskach ilości odpadów wytwarzanych w ciągu roku przez dany podmiot.

Pracodawca zatrudniający pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest ma szczególne obowiązki określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824).

Pracodawca zobowiązany jest stosować środki ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem pyłu zawierającego azbest, a przed przystąpieniem do prac sporządzić ich szczegółowy plan. Pracownicy zatrudnieni przy pracach w kontakcie z azbestem, pracodawcy i osoby kierujące takimi pracami powinni być przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z programem określonym w załączniku do w/w rozporządzenia.

Przedsiębiorcy zobowiązani są do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania. Wzory stosowanych dokumentów określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 roku w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2006 r. Nr 30, poz. 213).

Ewidencję prowadzi się za pomocą dwóch dokumentów: Karty ewidencji odpadów – Załącznik nr 2 oraz Karty przekazania odpadów – Załącznik nr 3. Karta przekazania odpadu wypełniana jest w dwóch egzemplarzach przez posiadacza przekazującego odpady na rzecz innego posiadacza odpadów. Karty informacyjne służą do naliczania opłat za umieszczanie w danym roku odpadów na składowisku, wnoszonych na rachunek dystrybucyjny urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów. Ustawodawca zwolnił odpady zawierające azbest od opłat na rzecz środowiska.

Zgodnie z Raportem (2008), z realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski” Ministerstwo Gospodarki wskazało 28 składowisk przyjmujących wyroby zawierające azbest – Załącznik nr 4.

Na podstawie „Poradnika stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest” przygotowanego przez Departament Przemysłu Ministerstwa Gospodarki w 2006 roku można wyszczególnić kilka sposobów finansowania takich przedsięwzięć.

Zaliczono do nich środki pochodzące z następujących źródeł:

1. Narodowy, Wojewódzki i Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej po opracowaniu regulaminu udzielania takiej pomocy osobom fizycznym.
2. Fundacja EkoFundusz powołanej przez Ministra Finansów celem zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska.
3. Bank Ochrony Środowiska S.A., który uruchomił linię preferencyjnego kredytowania inwestycji związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Uprawnionymi do ubiegania się o kredyt są osoby fizyczne przedsiębiorcy i jednostki samorządu terytorialnego.
4. Środki funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Spójności (EFS). Jednostki samorządu terytorialnego mogą występować po te środki samodzielnie lub w porozumieniach.

Edukacja ekologiczna.

W realizacji założeń Programu bardzo dużą rolę odgrywa edukacja ekologiczna, a w szczególności stan świadomości ekologicznej mieszkańców danej wspólnoty samorządowej.

Upowszechnienie Programu przyczyni się w znaczny sposób do podniesienia świadomości lokalnej społeczności w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu, a także w istotny sposób zwiększy ilość unieszkodliwianych (zgodnie z prawem) wyrobów zawierających azbest. Wpłynie to również na kształtowanie właściwej postawy mieszkańców, zgodnej z obowiązującymi zasadami zrównoważonego rozwoju.

Aby osiągnąć te cele proponuje się następujące działania:

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

- q Umieszczenie wersji elektronicznej „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Skoki” na stronach internetowych gminy,
- q Przekazywanie informacji o zagrożeniu jakie niesie za sobą azbest,
- q Rozpowszechnienie Programu wśród społeczeństwa poprzez kampanię medialną, konferencje dla mieszkańców gminy Skoki,
- q Udostępnienie aktualnych wykazów firm posiadających zezwolenia na demontaż wyrobów zawierających azbest, a także transport i utylizację powstałych wyrobów.

7. Harmonogram realizacji programu

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649) **do usuwania wyrobów zawierających azbest zobowiązani są właściciele obiektów**. Głównym czynnikiem utrudniającym realizację jest koszt wykonania takich robót.

Właściciel, użytkownik wieczysty, lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest przeprowadza kontrolę stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się w dwóch egzemplarzach ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest - Załącznik nr 5, zgodny z w/w Rozporządzeniem.

Jeden egzemplarz oceny stanu wyrobów zawierających azbest przechowuje właściciel, drugi egzemplarz przekazywany jest Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Wągrowcu w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

Gmina Skoki postawiła sobie za cel usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku. Na podstawie inwentaryzacji miejsc występowania, ilości wyrobów zawierających azbest i jej corocznej aktualizacji sporządzono harmonogram realizacji niniejszego Programu.

**HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I
WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY SKOKI**

Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty w PLN	Potencjalne źródła realizacji	Termin realizacji
Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest	gmina	bezinwestycyjnie	-	prace ciągłe
Opracowanie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Skoki	gmina	3500	budżet gminy	2009
Zgłoszenie do Starostwa Powiatowego harmonogramu czasowo – finansowego planowanych prac usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2009 – 2032 w celu opracowanie planu wydatków PFOŚiGW	gmina	bezinwestycyjnie	-	2009
Opracowanie Regulaminu przyznawania dofinansowania ze środków budżetu gminy osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, jednostkom i zakładom budżetowym na odbiór, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest ze środków budżetu gminy	gmina	bezinwestycyjnie	-	2009
Odbiór transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek i zakładów budżetowych	gmina	1 136 800	budżet gminy, PWFOŚiGW środki UE	2009 - 2032
Monitoring procesu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	gmina	bezinwestycyjnie	-	co 5 lat
Sprawozdanie z przebiegu realizacji Programu Radzie Miejskiej Gminy Skoki	gmina	bezinwestycyjnie	-	corocznie

8. Zasady dofinansowania odbioru, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest

Tryb przyznawania dofinansowania ze środków budżetu gminy osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, jednostkom i zakładom budżetowym na odbiór, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest, określa poniższy Regulamin:

REGULAMIN PRZYZNAWANIA DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY OSOBOM FIZYCZNYM, WSPÓLNOTOM MIESZKANIOWYM, JEDNOSTKOM I ZAKŁADOM BUDŻETOWYM NA ODBIÓR, TRANSPORT I UTYLIZACJĘ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

§ 1

Dofinansowanie na odbiór, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest obejmuje osoby fizyczne, nie będące przedsiębiorcami, wspólnoty mieszkaniowe oraz jednostki i zakłady budżetowe, mające w okresie składania wniosku tytuł prawny do nieruchomości, położonej na terenie gminy Skoki.

§ 2

Warunkiem koniecznym do ubiegania się o dofinansowanie zadania określonego w § 1 jest wcześniejsze przedłożenie w Urzędzie Miasta i Gminy w Skokach „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania” – Załącznik nr 6, a po demontażu „Informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone” – Załącznik nr 7, zgodnie z §7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, z dnia 23 października 2003 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr192, poz. 1876).

§ 3

1. Dofinansowanie pokrywa koszt odbioru, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.
2. Dofinansowanie obejmie taką ilość wyrobów zawierających azbest, która wynika z „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania” a następnie z „Informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone”, z tym, że w danym roku koszt jednorazowego dofinansowania dla wnioskodawcy nie może być wyższy niż 2.500,00 zł.

§ 4

Dofinansowanie nie obejmuje:

1. kosztów poniesionych na demontaż (rozbiórkę) wyrobów zawierających azbest,
2. zwrotu kosztów odbioru, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest przed wejściem w życie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Skoki,
3. osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych oraz jednostek i zakładów budżetowych, które we własnym zakresie zleciły uprawnionemu podmiotowi odbiór, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest.

§ 5

1. Osoby ubiegające się o uzyskanie dofinansowania zadania określonego w § 1 winny złożyć do Burmistrza Miasta i Gminy Skoki wniosek, stanowiący Załącznik nr 5 do niniejszego Programu.
2. Do wniosku, o którym mowa w § 5 pkt 1 należy dołączyć:
 - a) kserokopię aktualnego dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do nieruchomości. W przypadku nieruchomości, do której tytuł prawny posiada kilka osób należy dołączyć zgodę wszystkich współwłaścicieli,
 - b) informację o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.
3. Dokumenty składa się w jednym egzemplarzu.
4. Wnioski niekompletne nie będą rozpatrywane.

§ 6

1. Wnioskodawca zostanie powiadomiony o rezultacie rozpatrzenia wniosku w formie pisemnej.
2. Po pozytywnym zakwalifikowaniu wniosku Burmistrz Miasta i Gminy Skoki zleci firmie, wyłonionej zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2004 Nr 19, poz. 177), wykonanie usługi polegającej na: odbiorze, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest.
3. Termin odbioru wyrobów zawierających azbest uzgadnia przedstawiciel wyłonionej firmy z właścicielem nieruchomości.
4. Odbiór wyrobów zawierających azbest od właściciela oraz ich przekazanie na składowisko potwierdzone będzie kartą przekazania odpadów – Załącznik nr 6, sporządzoną w trzech egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady, drugi dla właściciela odpadu, trzeci dla Urzędu Miasta i Gminy w Skokach.

§ 7

1. Wnioski będą realizowane do wyczerpania środków finansowych w danym roku budżetowym.
2. Kolejność realizacji następować będzie według daty wpływu kompletnych wniosków do siedziby Urzędu Miasta i Gminy w Skokach.

§ 8

Burmistrz powoła Komisję ds. rozpatrywania złożonych wniosków.

Zadaniem Komisji będzie:

- a) sprawdzanie zgodności złożonych wniosków z wymaganiami niniejszego regulaminu.

§ 9

Wnioski odpowiadające wymogom formalnym, na które nie udzielono dofinansowania w danym roku budżetowym, w którym złożono wniosek, będą realizowane w pierwszej kolejności w roku następnym.

9. Podsumowanie

1. Odpady azbestowe zaliczane są do odpadów niebezpiecznych i w związku z tym postępowanie z nimi oraz ich unieszkodliwianie powinno być prowadzone wyłącznie przez specjalistyczne firmy pod nadzorem służb budowlanych;
2. Skalę problemu uwidacznia przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest (pokrycia dachowe z eternitu). Dane te zostały ujęte w niniejszym Programie i posłużą jako podstawa do dalszych działań w zakresie sukcesywnej likwidacji zagrożenia azbestem na terenie miasta i gminy Skoki,
3. W Programie wskazano możliwości uzyskania pomocy finansowej dla posiadaczy wyrobów zawierających azbest (ze środków krajowych i unijnych);
4. W związku z długofalowym procesem usuwania odpadów azbestowych (do 2032 roku) konieczny jest stały monitoring oraz aktualizacja danych zawartych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Skoki.

9. SPIS TABEL, RYCIN ORAZ WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Tabele

Tab. 1 Grubość wybranych włókien organicznych i nieorganicznych

Tab. 2 Zawartość azbestu w różnych wyrobach

Tab. 3 Ludność i obszar gminy Skoki

Tab. 4 Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Skoki.

Ryciny

Ryc. 1 Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest i składowisk odpadów zawierających azbest w układzie wojewódzkim

Załączniki

Załącznik nr 1

Wykaz uprawnionych podmiotów gospodarczych do usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Wągrowieckiego

Lp	Nazwa Firmy	Adres firmy	Tel. kontaktowy	Nr decyzji Starosty Wągrowieckiego
1.	Zakład Remontowo Budowlany Stanisław Karolczak	ul. Przełajowa 10/ 56 94-044 Łódź	(0 42) 686 –67-37 602-45-52-52	OS.7647/14/03
2.	Przedsiębiorstwa Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych „Termoexport”	ul. Żurawia 24/7 00-515 Warszawa	(0 22) 821-34-67 621- 40-64	OS.7647/35/2003
3.	Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”	ul. Zamoyskiego 51 22-400 Zamość	(0 84) 62-730-13	OS.7647-87/2003
4.	AM TRANS PROGRES Sp. z o.o.	ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań	(0 61) 656-97-37	OS.7647-7/04
5.	Zakład Murarski Janusz Owczarzak	ul. Kolonia 5 62-085 Skoki	(0 61) 81-24-565	OS.7647-22/04
6.	Przedsiębiorstwa Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o.	ul. Graniczna 6 Reguły 05-816 Michałowice		OS.7647-26/04
7.	E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o.o.	ul. Grunwaldzka 269/1, 60-179 Poznań	(061) 28-54-074 (061) 28-52-239	OS.7647-12/05
8.	FIRMIE BUDOWLANEJ Usługi- Handel	Os. Parkowe 5, 64-630 Ryczywół	(0 67) 28-38-360	OS.7647-28/05
9.	P.P.H.U. EKO-MIX	ul. Grabiszyńska 136, 50-950 Wrocław	(0 71) 332-41-61, 361-30-42 wew. 231	OS.7647-31/05

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

10.	Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” Spółka Jawna Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży	ul. Meissnera 1/3 lok. 222, 03-982 Warszawa	(022) 870-25-36	OS.7647-47/05
11.	Zakładowi Usług Kotlarskich Jerzy Gruszczyński	ul. Kunickiego 12 61-418 Poznań	(061) 877-01-96	OS.7647-52/05
12.	Naftoserwis Sp. z o.o	Aleja Stanów Zjednoczonych 53, 04-028 Warszawa		OS.7647-66/05
13.	PPHU ABBA – EKOMED Sp. z o.o.	ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń	(056) 651-44-26	OS.7647-71/05
14.	„ALBEKO” Sieger Sp. J	87-510 Kotowy gm. Skrwilno	<u>(054) 28-00-288</u>	OS. 7647-76/05
15.	Transport – Metalurgia Sp. z o.o.	ul. Reymonta 62 97-500 Radomsko	<u>(044) 685-41-35</u>	OS.7647-79/05
16.	Sintac – Polska Sp. z o.o.	ul. Armii Krajowej 86 05-075 Wesola	<u>(022) 812-62-54</u> <u>(022) 812-76-27</u> <u>(022) 812-45-93</u>	OS.7647-80/05
17.	Algader Hofman Sp. z o.o.	ul. Wólczyńska 133, budynek 11B 01-919 Warszawa	<u>(022) 864- 94-97</u> <u>(022) 864-94-99</u> <u>603-124-853</u>	OS.7647-81/05
18.	Buhck Recycling Sp. z o.o.	ul. Romana Maya 1 61-371 Poznań	<u>(061) 650-29-39</u>	OS.7647-94/05
19.	Spe-Bau Sp. z o.o.	ul. Mielecka 21/1 53-401 Wrocław biuro: ul. Grabiszyńska 163, 53-439 Wrocław	(071) 361-46-12	OS.7647-97/05
20.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „WSZECH-DACH” Grzegorz Kuta	ul. Norwida 12 64-800 Chodzież	(067) 282-79-55 604 242 866	OS.7647-100/05
21.	EKOLOG System Sp. z o.o.	ul. Książęca 1 61-361 Poznań	(061) 87-93-105	OS.7647-104/05
22.	KASTOR Tomasz Janiszewski	ul. Kolonia 19B/2 67-321 Leszno Górne		OS.7647-107/05
23.	P.H.U. JUKO Szczukocki Jerzy	ul. 1-go Maja 25 97-300 Piotrków Trybunalski	(044)732-69-63 732-69-64 732-69-65	OS.7647-4/06
24.	Hydrogeotechnika Sp z o.o.	ul. Ściegiennego 262a 25-116 Kielce	(041) 348-06-60	OS.7647-6/06
25.	Firma Remontowo-Budowlana UTIL Stanisław Zaćlona	Ryczówek, ul. Dolna 8 32-310 Klucze	(032) 64-20-311	OS.7647-7/06
26.	EKO-PLUS Edmund Garstka	ul. Lisia 17a 62-002 Suchy Las		OS.7647-14/06

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

27.	P.P.U. „TEMIPOL” Sp. z o.o.	ul. Konduktorska 42 40-155 Katowice	(032) 258-90-04	OS.7647-29/06
28.	CARISTA Zespół Produkcji i Usług Paramedycznych – Ochrony Środowiska Lech Knopczyk	ul. Jarochońskiego 8/8 60-235 Poznań		OS.7647-35/06
29.	Zakład Blacharsko – Dekarski Maciej Bagrowski	Ul. Leśna 22, 62 – 100 Wągrowiec		OS.7647-46/06
30.	„GAJAWI” P.P.H.U. Gabriel Rodut	ul. Kopernika 56/60, 90-553 Łódź		OS.7647-82/06
31.	P P - U „Brylińscy”	ul. Libelta 18C/9 62-100 Wągrowiec	506 145 380	OS.7647-5/07
32.	System-Serwis Usługi Specjalistyczne	Rejowiec 29 a, 62-085 Skoki		OS.7647-30/07
33.	Zakład Elektroinstalacyjny i Ogólnobudowlany Zbigniew Smoliński (ZPGON+transport)	Ul. Grunwaldzka 47 62-100 Wągrowiec	(067) 26-85-674 kom. 601 055-631	OS.7647-51/08

Karta ewidencji odpadu

KARTA EWIDENCJI ODPADU ^a			Nr karty		Rok kalendarzowy				
Kod odpadu									
Rodzaj odpadu									
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ^b									
Posiadacz odpadów ^c				Adres ^d					
Nr REGON				Telefon/faks					
Działalność w zakresie: ^e W Zb Od Un ☐ ☐ ☐ ☐									
Miesiąc	Masa wytwor- zonych odpadów [Mg] ^f	Masa przyjętych odpadów [Mg] ^f	Gospodarowanie odpadami						
			We własnym zakresie				Odpady przekazane innemu posiadaczowi odpadów		Imię i nazwisko osoby sporządzającej
			masa [Mg] ^g	metoda odzysku R ^h	metoda unieszkodliwiania D ⁱ	masa przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części [Mg] ^j	masa [Mg] ^f	nr karty prze- ka- zania odpadu	

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Skoki

-
- a) nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.Nr 62, poz. 628, z póź.zm.), oraz prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 05 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U.Nr 180, poz 1495).
 - b) Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.
 - c) Imię i nazwisko lub nazwa posiadacza odpadów. W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach(Dz.U. z 2005 r. Nr 236, poz 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
 - d) Adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.
 - e) Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk odpadów, Un – unieszkodliwianie odpadów
 - f) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych
 - g) Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie. W przypadku prowadzącego stację demontażu podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie łącznie z masą przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji.
 - h) Symbole R określają procesy odzysku polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
 - i) Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
 - j) Podać masę przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji, przeznaczonych do ponownego użycia, powstałych na skutek przetworzenia w stacji demontażu.

Karta przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU	Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d}	Posiadacz odpadu, który przejmuje odpad ^b
Adres ^e	Adres ^{d,e}	Adres ^e
Telefon / fax	Telefon / fax ^d	Telefon / fax
Nr REGON	Nr REGON ^d	Nr REGON
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f		
Kod odpadu:	Rodzaj odpadu:	
Data	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^h	Nr rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d,i}
Potwierdzenie przekazania odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^a	Potwierdzam przejęcie odpadu
Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis

Objaśnienia:

- ^a Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- ^b Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.
- ^c W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- ^d W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- ^e Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- ^f Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.
- ^g W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.
- ^h Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- ⁱ Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Wykaz istniejących składowisk na terenie kraju przyjmujących wyroby zawierające azbest

Lp	Nazwa i lokalizacja składowiska	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem
1	Składowisko Odpadów Przemysłowych, ul. Górnicza, Wałbrzych	Mo-Bruk, Korzenna 214, 33-322 Korzenna
2	Godzikowice, gm. Oława	
3	Teren KGHM „Polska Miedź” w Lubinie Oddział Huta Miedzi Głogów	KGHM „Polska Miedź” S.A. w Lubinie Oddział Huta Miedzi Głogów
4	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Małocieczowo, gm. Pruszcz,	„ECO-POL” Sp. z o.o., ul. Św. Jana 18 D, 87-140 Chełmża
5	Teren ANWIL, Włocławek	ANWIL S.A., ul. Toruńska 222, 87-805 Włocławek
6	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Poniatowa Wieś, gm. Poniatowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Młodzieżowa 4, 24-320 Poniatowa
7	Składowisko Piaski Zarzecze II, Kraśnik	Związek Międzygminny „Strefa Usług Komunalnych”
8	Chróścik, gm. Gorzów Wielkopolski	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wielkopolski
9	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Jadźwinówka, gm. Radomsko	Metalurgia S.A., ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko
10	„Bagno-Lubień” – teren Elektrowni Bełchatów S.A.	Elektrownia Bełchatów S.A. z/s w Rogowcu
11	Ujków Stary, gm. Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o., ul. Osadowa 1, 32-329 Bolesław
12	Tarnów - Mościce	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o., ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów
13	Rachocin, gm. Sierpc	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc
14	Młyny, gm. Radymno	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341, 37-550 Radymno
15	Pysznica, gm. Pysznica	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Wolności 295, 37-403 Pysznica
16	Składowisko Odpadów Miastkowo, pow. Łomża	MPGKiM Zakład Budżetowy w Łomży
17	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie, gm. Słupsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku, Bierkowo 120, 76-261 Bruskowo Wielkie
18	Knurów	PPHU „Komart” Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, Knurów

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

19	Świętochłowice – teren po eksploatacji hałdy Huty „Florian”	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice
20	Teren Koksowni „Przyjaźń”, Dąbrowa Górnicza	Koksownia „Przyjaźń” Sp. z o.o., ul. Koksownicza 1, Dąbrowa Górnicza
21	Teren Oczyszczalni Ścieków Deszczowo-Przemysłowych Huty Katowice, Dąbrowa Górnicza	MITTAL STEEL POLAND S.A. ,Oddział w Dąbrowie Górniczej, ul. Piłsudskiego 92
22	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Dobrów, gm. Tuczępy	Chempol Sp. z o.o., Dobrów 8, 28-142 Tuczępy
23	Półwieś, gm. Zalewo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. 3-go Maja 8, 14-100 Ostróda
24	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Pasieka k. Trzemeszna	IZOPOL S.A. , ul. Gnieźnieńska 4, 62-240 Trzemeszno
25	Konin ul. Sulańska 11	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Sulańska 11, 62-510 Konin
26	Sianów, gm. Kartuzy	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin
27	Składowisko odpadów Dalsze, gm. Myślibórz	„Eko-Mysł” Sp. z o.o., Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
28	Składowisko odpadów Marianowo, gm. Marianowo	Przedsiębiorstwo EKOMAR Sp. z o.o., ul. Jeziorna 15, 73-121 Marianowo

Formularz oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I. Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II. Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III. Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

IV. Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V. Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI. Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII. Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla miasta i gminy Skoki

Suma punktów oceny

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....

Oceniający nazwisko i imię

.....

Właściciel / Zarządca

.....

Adres

data

¹⁾ Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

²⁾ Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.

³⁾ Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.

⁴⁾ Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH
WYKORZYSTYWANIA**

1. Miejsce, adres.....
2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾

Data

.....
(podpis)

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾, KTÓRYCH
WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres,
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:
- a) sposób
 - b) przez kogo
 - c) termin
8. Inne istotne informacje⁴⁾

Data

.....
(podpis)

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Wniosek o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć związanych z odbiorem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Skoki

.....
(imię i nazwisko)

.....
(miejscowość, data)

.....
(adres)

.....
(nr dowodu osobistego/ przez kogo wydany)

.....
(nr telefonu)

Burmistrz Miasta i Gminy Skoki
ul. Ciastowicza 11
62-085 Skoki

W N I O S E K

o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć związanych z odbiorem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Skoki

1. Miejsce wytworzenia i zdeponowania wyrobów zawierających azbest:

.....
.....nr geodezyjny działki
(ulica i nr domu/nr nieruchomości gdzie został przeprowadzony
demontaż wyrobów zawierających azbest)

2. Rodzaj budowli objętej wnioskiem*:

- budynek mieszkalny
- budynek gospodarczy
- budynek garażowy
- altana
- inne

3. Rodzaj odpadów:.....
(płyty eternitowe płaskie / faliste, inny odpad)

4. Ilość odpadów [kg]:.....
(1płyta falista azbestowo-cementowa 14,5kg)

5. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w powyższym wniosku wypełniłem(am) zgodnie z prawdą.

6. Wyrażam zgodę na odbiór wyrobów zawierających azbest z terenu mojej nieruchomości.

.....
(data i podpis wnioskodawcy)

8. Adnotacje urzędowe:

.....
(wypełnia Urząd Miasta i Gminy w Skokach)
.....
.....

* niepotrzebne skreślić

Uwagi: Wniosek należy złożyć w Sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy w Skokach,
ul. Ciastowicza 11, 62-085 Skoki.